

Zienswijze Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW)

Geacht Bestuur,

U heeft gevraagd naar onze zienswijze op het jaarverslag 2021, de technische (ontwerp)-begroting 2023 en de begrotingswijziging 2022.

Paragraaf 1. Context

De toegezonden stukken geven een gelijklopend beeld als het gaat om de WDW.

De WDW is in mei 2018 opgestart en komt vanuit een basis op orde situatie langzamerhand in een doorontwikkelingsfase, waarbij aannames uit 2018 aan 'finetuning' toe zijn. Na deze opstart periode heeft de WDW vanaf 2020 gewerkt binnen omstandigheden (Covid, ziekteverzuim, niet naar kantoor als gevolg van Lock-down en hybride werken), die niet bevorderlijk zijn geweest.

Kortweg, is met vereende inspanning getracht de dienstverlening op peil te houden, de collegeprogramma's te realiseren en is gewerkt aan verbeterambities.

Met succes, maar het heeft ook een zware wissel getrokken op de organisatie.

In Jaarverslag 2021 van de WDW wordt melding gemaakt van een aantal knelpunten in de WDW-organisatie. Deze worden in de Ontwerpbegroting 2023 bondig als volgt neergezet:

- Een krappe formatie die, gegeven de bestuurlijke ambities van twee gemeenten en de ambitie van professionalisering van de organisatie, wordt geconfronteerd met een hoge werkdruk met een risico op oververhitting.
- Een verhoogd ziekteverzuim dat -los van Covid in 2020/2021- volgens rapportage van de bedrijfsarts eveneens gerelateerd kan worden aan bovenstaand punt.
- Een aantal maatschappelijke ontwikkelingen die leiden tot verhoogde inzet op een aantal gebieden zoals handhaving, veiligheid, externe publieke communicatie en verhoogde aanvragen in het sociaal domein.
- Een krappe arbeidsmarkt, waardoor de WDW er slechts ten dele in slaagt een aantal vacatures in te vullen op specifieke plekken in de organisatie. Dit leidt op zijn beurt tot een verhoogde inhuur van personeel en zet druk op de bestaande personeelsbudgetten.

De knelpunten zijn overigens niet nieuw. Ook in de begroting 2022 is melding gemaakt van een krappe formatie. Gegeven de financiële situatie van de gemeenten is er toen voor gekozen niet over te gaan tot uitzettingen.

Achtereenvolgens staat de gemeenteraad stil bij de toegezonden stukken, vanuit de hierboven geschetste context.

Paragraaf 2. Jaarverslag 2021

Samengevat

De jaarrekening laat een negatief resultaat zien van € 7,5 ton.

Het negatieve resultaat is voor € 5,5 ton verklaarbaar uit Cao-verplichtingen¹. De overige € 2 ton vloeien voort uit verhoogde inhuur als gevolg van ziekteverzuim en spanning op de arbeidsmarkt, waardoor vacatures moeilijk kunnen worden ingevuld.

De accountant heeft de jaarrekening goedgekeurd.

¹ Compensatie voor thuiswerken in het kader van Covid, op basis van formatie van november 2021. Deze Cao-verplichting is, indirect via acres aanpassingen, wel meegenomen in de rijksuitkeringen aan de gemeente Wijchen en Druten.

Gezien het gestelde onder 2.1 en 2.2:

1. Stemmen wij in met het Jaarverslag 2021.
2. Verzoeken wij het bestuur de gemeenteraden te informeren over de ontwikkelingen rondom ziekteverzuim en werkbelasting.
3. Wachten wij een informatienota af over de wijze waarop de WDW anticipeert op de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt en de impact op de organisatie.

2.1 Dienstverlening

In de samenvattende terugblik geeft u aan, dat:

- Covid in 2021 zijn stempel heeft gedrukt op de WDW-organisatie.
- 2021 een jaar is geweest, waarin wel weer een aantal stappen hebben gezet in de verbetering van de kwaliteit van de organisatie.
- De WDW de collegeprogramma's goed heeft weten te realiseren.

Belangrijkste resultaten

Als belangrijkste resultaten in de professionalisering van de WDW noemt u de volgende:

- Op het ICT-gebied is de WDW vanaf 2021 grote inhaalslagen aan het maken. Dit leidt ook tot forse systeem- en procesharmonisaties tussen Druten en Wijchen. De implementaties vormen een goede basis om de dienstverlening te verbeteren en voor de efficiëntie van de organisatie, die nodig is voor het realiseren van de taakstelling.
- In september 2021 zijn gemeenteraden meegenomen in het actieplan doorontwikkeling van de WDW. Een plan voor het versterken van zelforganisatie, de WDW-academie en de implementatie van hybride werken. Daarbij is aangegeven dat de WDW-academie inmiddels gerealiseerd is en dat de overige ontwikkelingen verder uitgebouwd worden naar 2022.
- Tevens wordt, op pagina 10-11 van de jaarstukken, aangegeven dat er weer stappen zijn gezet in onlinedienstverlening, de implementatie van de Omgevingswet, mediation en het programma Dienstverlening.

Op zichzelf staand goede resultaten, die ook in lijn lopen met het vastgestelde bedrijfsplan uit 2018. Dit, te meer tegen de achtergrond van Covid crisis.

Ziekteverzuim

U geeft aan gedurende 2021 een stijgende trend te zien in het ziekteverzuim van 5,88% (feb-2021), naar 6,47% (sept-2021). Daarbij legt u een relatie tussen ziekteverzuim en Covid. Terecht. Dat is ook een landelijk beeld².

Echter, u legt ook een relatie met de ervaren werkbelasting en dat de werkbelasting (langdurig) verzuim tot gevolg heeft gehad. In dat verband wijst het bestuur ook op het achterblijven van opnemen van verlofuren binnen de WDW.

Daarover uit u uw zorgen, omdat de combinatie het risico in zich draagt van langdurige uitval. U geeft aan dit in 2022 te willen onderzoeken. De gemeenteraad deelt uw zorg en verzoekt het bestuur de gemeenteraad te informeren over de uitkomsten van dit onderzoek.

Hogere inhuurkosten (ziekteverzuim en arbeidsmarkt)

Hierboven genoemde vooral ook, omdat u aangeeft dat de hogere inhuurkosten voor een groot deel verklaard kunnen worden door het ziekteverzuim van de WDW.

Voor 2022 ligt de verhouding vast-inhuur op ruim 20%. Ten opzichte van 2021 is deze verhouding gestegen met 4%.

² Statline CBS 4^e kwartaal 2021: Het verzuim door ziekte nam bij het openbaar bestuur en overheidsdiensten met 0,7 procentpunt sterk toe. Een jaar geleden kenden deze bedrijfstakken juist een afname van het ziekteverzuim.

U geeft aan dat de hogere inhuurkosten ook is terug te zien in andere gemeenten. Het heeft mede een relatie met uitval als gevolg van Covid.

Daarnaast geeft u aan dat een andere zwaarwegende oorzaak voor de verhoogde inhuur de krapte op de arbeidsmarkt is, waardoor vacatures moeilijk zijn in te vullen. Ook dit is een landelijk beeld in gemeenten.

De hogere inhuurkosten zijn daarmee vooral verklaarbaar vanuit externe omstandigheden als ziekteverzuim als gevolg van Covid en de situatie op de arbeidsmarkt.

Naar de toekomst, verzoekt de gemeenteraad het bestuur om een informatienota toe te sturen over de wijze waarop de WDW anticipeert op de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt en de impact op de organisatie.

Bovengenoemde te meer, omdat:

- Het onderwerp inhuur en ziekteverzuim, in de zienswijze van 2021 eveneens een thema is geweest.
- Verhoogde inhuurkosten druk zetten op de personeelsbudgetten en daarmee indirect op de bijdragen van de gemeenten aan de WDW.
- De normering van de verhouding inhuur-vast personeel gangbaar begint te worden in gemeentelijk Nederland.

2.2 Financieel

U geeft aan dat de begroting 2021 van de WDW per saldo met € 7,5 ton is overschreden.

Grotendeels is dit te wijten aan:

- De gevolgen van het Cao-akkoord, waarin is afgesproken dat medewerkers een eenmalige uitkering van € 1.200 ontvangen. De kosten hiervan bedragen € 5,5 ton. Deze hadden niet kunnen worden voorzien bij opmaak van de begroting³.
- De hogere inhuurkosten € 2 ton als gevolg van ziekteverzuim en krapte op de arbeidsmarkt.

Voor de beide gemeenten betekent dit het volgende:

Overzicht baten en lasten (Bedragen x 1.000)	Begroting 2021	Realisatie 2021	Vershil
Druten (35,2%)	€ 10.702	€ 10.968	€ 266
Wijchen (64,8%)	€ 19.701	€ 20.191	€ 490
Druten buiten verdeelsleutel	€ 2.587	€ 2.587	€ 0
Wijchen buiten verdeelsleutel	€ 4.676	€ 4.688	€ 12
Totaal	€ 37.666	€ 38.434	€ 768

Wij stemmen in met uw uitleg van de oorzaken over de verschillen tussen de begroting en rekening.

³ De ontwerpbegroting 2021 is door het bestuur vastgesteld in maart 2020.

Paragraaf 3. Begroting (ontwerp) 2023

Samengevat

Gezien het gestelde onder 3.1 en 3.2:

1. Onthoudt de gemeenteraad zich van een zienswijze op de (financieel technische) ontwerpbegroting 2023. Zij wacht de voorstellen voor de begrotingswijziging 2023 af. Daarover zal zij zich uitspreken in een zienswijze.
2. Verzoekt de gemeenteraad het bestuur om de gemeenteraad te informeren over de resultaten van de 2-meting naar de kwaliteit van de dienstverlening van de WDW, in het najaar van 2022.

3.1 Dienstverlening

U kondigt in de ontwerpbegroting de 2-meting aan over de kwaliteit van dienstverlening van de WDW naar inwoners en bedrijven.

U geeft daarbij aan:

- Dat in 2018 een 0-meting is uitgevoerd en in 2020 de 1-meting.
- Dat de ervaren kwaliteit van dienstverlening bij inwoners en bedrijven globaal gelijk is gebleven in beide onderzoeken.
- Dat in Q2 van 2022 de 2-meting wordt uitgevoerd en dat daarvan de resultaten vrijkomen in Q3 van 2022.

De gemeenteraad wordt graag in het najaar geïnformeerd over de uitkomsten van de 2-meting.

3.2 Financieel

De voorliggende begroting 2023 is uitgekleed tot een zuiver financieel technische begroting. Daarin is een beschrijving opgenomen van een proces voor de wijziging van de ontwerp begroting 2023. Momenten van afweging zijn daarbij aangegeven in de tijd.

De momenten liggen voor bij de behandeling van de Perspectiefnota's en Begrotingen van de gemeenten Druten en Wijchen.

De Raadsinformatieavond van 22 juni 2022 is hierin belangrijk. Deze informatieavond staat in het teken van de WDW-organisatie. U geeft daarbij aan dat het integrale WDW-plan plus de gevolgen daarvan voor het WDW-budget met de Gemeenteraden wordt doorgenomen. Dat geeft de gemeenteraad de mogelijkheid tot het stellen van vragen.

De gemeenteraad onthoudt zich daarom van zienswijze op de technische begroting 2023 en ziet de voorstellen voor wijziging van de WDW-begroting 2023 tegemoet op basis van het integrale plan van de WDW.

Daarover zal de gemeenteraad zich op dat moment uitspreken in een zienswijze aan het bestuur.

Paragraaf 4 Begrotingswijziging 2022

Samengevat

Gezien het gestelde onder 4.1:

1. Nemen wij kennis van de voorgestelde wijziging van de begroting 2022.
2. Ziet de gemeenteraad het integrale plan van de WDW tegemoet, waarbij zij zich in haar zienswijze zal richten op de structurele oplossingen voor de knelpunten in de WDW.
3. De gemeenteraad vraagt het bestuur om via een raadsinformatiesessie geïnformeerd te worden te informeren over het integrale plan en ondersteuning te bieden bij vragen die zich daarbij voor kunnen doen.

4.1 Financieel

In uw wijziging van de begroting 2022, verwijst u terug naar de opmaak van de ontwerp-begroting 2023. Daarbij geeft u het volgende aan:

- Bij de opbouw van de WDW-begroting 2023 in het eerste kwartaal van dit jaar, is duidelijk geworden dat de formatie binnen de WDW knelt.
- Besloten is dit verder in kaart te brengen, een technische begroting voor 2023 op te maken en te komen met een doorwrocht plan voor de WDW bij de behandeling van de perspectiefnota's voor de gemeenten Druten en Wijchen.

Tevens geeft u aan dat ook uit de eerste bestuursrapportage naar voren komt, dat de knellende formatie in 2022 financiële gevolgen met zich mee brengt. En dat de kosten niet binnen de vastgestelde begroting gerealiseerd kunnen worden in 2022.

U wijst daarbij op de volgende oorzaken:

- Het niet (volledig) kunnen realiseren van de taakstelling als gevolg van opgelopen vertraging in de ICT-operaties in het verleden (2018-2019).
- Inzet van extra personeel om het werk verzet te krijgen, mede ook als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen.
- Een krappe arbeidsmarkt, waardoor inhuur nodig is om vacatures in te kunnen vullen, met dito verhoogde personeelskosten.
- Ziekteverzuim, dat verder is doorgestegen naar 8,2% over het eerste kwartaal van 2022 en dat mede gerelateerd kan worden aan verhoogde werkbelasting.

Vooruitlopend op de structurele oplossingen vanuit het integrale plan 2023, dat met de gemeenteraden wordt doorgesproken op 22 juni 2022, stelt het bestuur voor:

- extra (incidenteel) geld beschikbaar te stellen voor 2022 en
- de gemeenteraden dit bij de Perspectiefnota af te laten wegen.

U stelt daarbij voor de begroting 2022 van de WDW incidenteel als volgt bij te stellen.

Niet ingevulde taakstelling	€ 650.000
Extra kosten personeel/inhuur	€ 700.000
Totaal begrotingswijziging 2022	€ 1.350.000
Bijdrage Wijchen incidenteel 2022 (64,8%)	€ 874.800
Bijdrage Druten incidenteel 2022 (35,2%)	€ 475.200

De gemeenteraad ziet de bijstelling van de begroting als een noodzakelijke ingreep over het begrotingsjaar 2022. Dit, om de rechtmatigheid van de bestedingen te kunnen blijven garanderen.

Daarbij ziet de gemeenteraad uit naar het integrale plan van de WDW en met name de structurele oplossingen daarin.

De gemeenteraad vraagt het bestuur om via een raadsinformatiesessie geïnformeerd te worden te informeren over het integrale plan en ondersteuning te bieden bij vragen die zich daarbij voor kunnen doen.